

Bilag 13 - Referat fra møde m. Handicaprådet angående analyse af skole- og dagtilbudsområdet

Deltagere: Peter Hansen, Jeanette Sagan, Gitte Ingeborg Mikkelsen, Rikke Sahl, Maria Adele Bonde, Joan Sylvestersen, Lene Hvilsom Larsen og Christina Veng

Dato: 10. november 2022

Tid: 17.00-17.45

Sted: Online

Hvor oplever I, at vi lykkes i Rebild Kommune i dag, i forhold til at 'sikre at skoler og dagtilbud kan levere gode pasnings- og undervisningstilbud, hvor alle børn og unge trives og dannes socialt, personligt og fagligt, samt oplever sig værdifulde og deltager i udviklende fællesskaber'?

Der, hvor det er synlige/målbare funktionsnedsættelser, lykkes vi fortsat bedst, kontra de elever, hvor der ikke er den samme fysiske/synlige eller målbare funktionsnedsættelse. Eksempler på børn/unge med synlige/målbare funktionsnedsættelse er f.eks. kørestolsbrugere eller elever med syns- eller høreproblematikker.

De lykkes i undervisningen mange steder at få fundet ud af, hvad de har brug for i undervisningen (ordblinde mv). Der, hvor der er behov for konkrete hjælpemidler, lykkes vi godt i Rebild Kommune.

Men det er vanskeligt at vurdere, fordi det er meget individuelt, hvad børnene har brug for. Der kan sidde to elever med de samme problematikker i den samme klasse, hvor de lykkes forskelligt. Med mentale problematikker kommer der tit meninger ind over.

Der var et barn, hvor barnet var "godt kompenseret for sit synshandicap i undervisningen - men i frikvarteret kunne han ikke finde dem, han skulle lege med". Den udtalelse beskriver problematikken.

Der er også eksempler på, at eleven bliver hjulpet i skoledelen, men så mangler SFO-delen. Der kunne være behov for at tænke hele dagen/hele barnet - i højere grad tænke helheder for børnene. Et eksempel på det er børn fra AK-klassen, som bruger alle kræfterne på at være i morgen-SFO med almeneleverne, og som så ikke har energi til resten af dagens undervisning mv.

Når der er tale om ukendte diagnoser eller problematikker, så er det sværere at lykkes, pga. af det mindre kendskab der er til problematikken og de muligheder, der er for at sætte ind.

Hvad vil det sige at lykkes, og hvornår er noget en succes?

Det er svært at vurdere, hvornår det lykkes. For nogle er det en succes, at barnet bare kommer afsted, så barnet får spejling og interaktion. Men det er spørgsmålet, om det er en succes, hvis barnet bare sidder og er isoleret? Det er ikke tilstrækkeligt bare at 'være afsted' og at være fysisk til stede.

Det er godt, når der er samarbejde om nogle fælles mål mellem skole, forældre og PPR. At der er en dialog om målene/succeskriterierne er afgørende. Det er svært at sige noget generelt om.

Vigtigt for særligt forældre på LCH: Når deres barn får brugt de potentialer, de har, så er der noget, der tyder på, at det lykkes. Det er vigtigt for alle forældre, uanset om det er almen eller børn med specielle behov. Det gælder om at holde børnene i et tilbud, hvor de er en del af et udviklende fællesskab, hvor man 'hører til'.

Når vi har en sikkerhed på at vores børn får de muligheder, der er relevante for dem, så er det en succes. Det skal ikke hedde sig, at nogle børn ikke kan få det eller det tilbud.

Vi lykkes der, hvor vi formår at være med til at flytte børnene, så de oplever, at de er en succes (i modsætning til at kunne opleve, at de er en fejl eller i vejen eller en fiasko).

Kunne der være et behov for 'et katalog' til børn med behov, som ikke er let målbare/synlige udfordringer?

Behovene er så forskellige/individuelle. Der er ikke én rigtig opskrift. I forhold til de mere ikke let målbare problematikker bliver lærere/pædagoger i højere grad smagsdommere.

Når man i 0. klasse bliver blandet i forbindelse med holddeling f.eks., så er det godt for nogle, men for nogle børn kan det være netop dét, der vælter det.

Eksempelvis er mange skoler gode til at bruge piktogrammer, men når der er noget i programmet, der afviger, så kan man ikke bruge piktogrammerne, fordi de ikke er lavet - og det er netop i den situation, der er allermest brug for piktogrammerne.

Flere og flere børn har smerteproblematikker og udfordringer generelt. Man kan ikke lave et katalog, så man kan dække de forskellige problematikker ind.

Der er i stedet brug for en åben dialog med skolerne, forældre og PPR, hvor der er nysgerrighed - hvordan matcher vi dig/barnet? Hvordan matcher vi hinanden bedst? Det vil være forskelligt, hvad der fungerer for den enkelte.

Supplement: Der bør tages afsæt i barnet potentiale. Vi har en hverdag i dagtilbud og skoler, hvor det er en anden rammesætning i det enkelte barns potentiale. Skolen er indrettet som en kasse, hvor der kun er runde huller, hvor der ikke er pladser til alle de andre kanter. Det er vigtigt at flytte fokus væk fra diagnosesnakken og til, hvad der er af muligheder, og hvordan man kan understøtte det bedst muligt. Forhåbentlig bliver der større frihed til at kunne organisere skolen, end der har været hidtil, hvor der har været fokus på præstationer.

Hvilken karakter har de henvendelser, I får fra forældre i Rebild Kommune? Oplever I nogle tendenser, som vi bør være opmærksomme på i forhold til børn med særlige behov - både i relation til almenområdet og i relation til specialtilbuddene/specialområdet?

Vi får mange henvendelser, som i særdeleshed går på, at 'det går langsomt' - der opleves manglende forståelse og lydhørhed. Forældrene oplever (til de børn der er ramt), at systemerne ikke taler sammen. Kommune og psykiatri arbejder dårligt sammen. Familien er afmægtig. De fortællinger er der for mange af. Familierne mangler en tovholder - en hånd under familien. Børnene er ofte født med det, og det er kendt gennem lang tid, så det er ikke noget nyt. Børnene skal meget igennem, og forældrene bliver slidt i processen. Forældre og søskende bliver ramt i det. Det sker, når den tidlige indsats ikke fungerer, som den skal.

Der går kort tid, fra skolerne tager fat i PPR, og det går hurtigt. Men forældrene har ofte ventet længe, inden de kommer dertil, hvor de tager fat i skole/dagtilbud. Og der tager de ofte langt tilløb, og så når de henvender sig, bliver de ofte mødt med en tvivl om, om det kan passe.

Der går 4-5 år fra forældrene henvender sig til de bliver udredt i psykiatrien - i den periode bliver familierne kørt i sænk. Der kan arbejdes med - hvordan reagerer vi, når vi første gang får en henvendelse.

Det virker heller ikke til at skolerne er lige gode til at facilitere netværksmøder, hvor der er en medarbejder og en leder. Man er presset derhjemme i familielivet, og så er der ikke overskud til at skulle sørge for samarbejdet på tværs - at være tovholder.

Andre steder er oplevelsen omkring netværksmøderne, at der er gode faste aftaler og en god systematik, men andre steder kan der opleves udfordringer, hvor de gode processer kan blive ramt ved f.eks. fravær/sygdom. Kommentar om, at på LCH lykkes de virkelig godt med netværksmøderne.

Der er lang vej - børnene har været lang tid på vej, og de har meget med i bagagen, som kunne være undgået. På LCH f.eks. er der elever, som når de kommer, har oplevet så mange nederlag og mistrives så meget. Der er meget opsamling, inden man er et sted, hvor man kan begynde at rykke udviklingen i den positive retning.

Hvad er jeres oplevelse af, at der går for lang tid før man kommer til det rette specialtilbud, kontra at man også skal arbejde ind i at kunne holde børnene på almenområdet?

Det er megagodt at arbejde på at bevare børnene i almen, hvor det har et perspektiv. Men der er nogle elever, hvor forældrene har en fornemmelse, allerede når barnet starter i skole, om, at det ikke kan lykkes. Det er vigtigt, at man får sat ind med det rigtige fra start af. Der er nogle lærere, som ikke har specialpædagogiske kompetencer, og i en klasse kan der være flere børn med forskellige behov.

Det er megapositivt at arbejde med det, men det skal være realistisk og have et perspektiv.

Som udgangspunkt skal det være almenområdet, der skal være rammen for alle børn. Der har været en præstationskultur, som har udfordret over tid. Den struktur vi har med, at midlerne er lagt ud decentralt til skolerne, så de kunne lave en tidligere indsats og rumme flere elever - det har aldrig slået igennem, og nu hvor flere børn oplever udfordringer, så er det allerede skåret væk. Der skal tænkes ind i nogle nye baner - vi skal gøre noget anderledes.

Det er ikke en Rebild Kommune udfordring - det er et tema på børn- og unge topmødet til januar. Der er fokus i hele landet.

Der er flere, som har fået støttetimer til deres elev, og hvis der så er fravær mv., så står støttepersonen nogle gange, som vikar for hele klassen. Det kan nogle forældre opleve af og til.

Hvad er jeres perspektiv på 'nærhedsprincip' i specialtilbud? Fordele/ulemper og vægtning af at have et lokalt tilbud tæt på barnets/elevens bopæl og fritid kontra et specialiseret tilbud længere væk?

Samarbejdet med PPR fylder: Undersøgelser viser, at der er stor tilfredshed, men der er en oplevelse af, at det er organiseret alt for bureaukratisk. Det er ikke kun i Rebild Kommune. KL er på vej med tiltag til, hvordan PPR-arbejdet kan kigges igennem i sømmene. I Herlev Kommune har man vendt det på hovedet. Her er der fokus på, at få PPR ud i praksis i stedet for at sidde i netværksmøder og skrive PPV'er. Resourcerne skal bruges ude ved eleverne.

Det er lærerne og pædagogerne, der skal udføre det i praksis - PPR skal ud og støtte i praksis. Når der alene sparres, er det lærerne/pædagogerne, der står tilbage alene med selve udførelsen.

Kommentar: Når forældre kalder på en konkret supervision (fremfor en sparring ind i hverdagen), både i almen og special - så vil det kunne give et kæmpe løft i forhold til praksis. Når man arbejder i almenområdet og gerne vil have inklusion til at lykkes, så er der nogle børn, som har særlige forudsætninger - der er en praksis, hvor man hele tiden har behov for at få den udviklet/supervision. Det, at arbejde med børn med særlige forudsætninger, stiller krav til fagpersonerne. Det kan være tunge opgaver, de står med. Der er stor forskel på, om man får sparring, eller om det er supervision. PPR skulle gerne kunne lykkes med supervisions-opgaven.

Der er nogle udfordringer, som kræver særlig uddannelse/særlige institutioner, men i respekt for det, så vil de gerne slå et slag for nærmiljøet og dets betydning for børn med særlige udfordringer. Det har stor betydning for deres selvværd, at de har et netværk i deres nærmiljø. At de har nogle, der kender dem, og som kan inddrage dem i lokalsamfundet. Nogle der kan hjælpe dem i hverdagen/i fritiden. Posen skal rystes, for der mistes for mange børn i nærmiljøet. Der er for mange skoler, som ikke kan rumme de børn, de skal.

Hvis vi forestiller os, at vi havde gjort almenområdet så godt, at vi kan rumme alle. Hvad skal specialklasser så fremover kunne? Generalist specialklasse lokalt eller er det vigtigt at have et specialiseret specialtilbud?

Der skal være en respekt for den faglige kompetence, der skal være omkring et barn - uanset hvilke vilkår man må have. Det, der er lidt fattigt i dag, det er, at der kun er to muligheder. Enten almen eller så specialområdet. Det er bare ikke nok. Det er mere nuanceret.

En almenskole og én type specialskole er ikke nok - det er ikke realistisk.

Vi må ikke forklejnede de små skoler - de kan noget for børn med specielle behov. De børn kan have svært ved at rumme de store skoler.

I økonomiens kamp kan man komme til at tænke hænder. Men det er også vigtigt, at folk er uddannede, ellers kommer de til at trække for stort et læs, hvis vi ikke har de rette folk inde med de rette kompetencer. Uddannelse er afgørende.

Præstationskulturen har gennemsyret dagtilbud og skole. Vi har nogle grundlæggende ting, som vi, som kommune, må have modet til at gøre anderledes. Vi skal have en folkeskole, som inviterer ind til, at man er et helt menneske, som også kan andet end at tænke med sit hoved. Vi skal ud af de vaner og mønstre og blive mere eksperimenterende f.eks. i forhold til praksis mv. Der er mange bureaukratiske benspænd og bump på vejen. Vi har alle forudsætninger i en lille kommune, hvor der er tæt til erhvervslivet og samarbejdspartnere.

Eksempel med fælles valgfag på tværs af de tre store skoler, som måtte stoppe, fordi der kom nye regler. De her ting skal genoplives.

Skolekomedier, fællessang mv. er skåret fuldstændig væk - det skal vi have ind igen, så skolen bliver for alle børn, og ikke kun dem der bruger hovedet.